

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

19 juni 2008

ONTWERP VAN DECREET

betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

HOORZITTING

VERSLAG

**namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken,
Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie
uitgebracht door de heer Marnic De Meulemeester**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Kurt De Loor.

Vaste leden:

de dames Hilde De Lobel, Katleen Martens, An Michiels, de heren Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem;

de heer Ludwig Caluwé, mevrouw Sonja Claes, de heren Johan Sauwens, Jan Verfaillie;

de heer Marnic De Meulemeester, mevrouw Laurence Libert, de heer Francis Vermeiren;

de heer Kurt De Loor, mevrouw Else De Wachter, de heer Jacky Maes.

Plaatsvervangers:

de heer Thieu Boutsen, mevrouw Marie-Rose Morel, de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, mevrouw Gerda Van Steenberge;

mevrouw Vera Jans, de heer Ward Kennes, mevrouw Joke Schauvliege, de heer Luc Van den Brande;

mevrouw Vera Van der Borgh, de heren Bob Verstraete, Paul Wille;

de heren Dirk De Cock, Marcel Logist, Dany Vandenbossche.

Toegevoegde leden:

de heer Kris Van Dijck;

de heer Jef Tavernier;

de heer Christian Van Eyken.

Zie:

1701 (2007-2008)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

– Nrs. 2 en 3: Amendementen

INHOUD

	Blz.
1. Uiteenzetting door de heer Piet Van Schuylenbergh (VVSG)	4
2. Uiteenzetting door de heer Luc Kupers (VVOS)	12
3. Uiteenzetting door de heer Willy Vandael en mevrouw Anne Gods (VLO)	13
4. Uiteenzetting door de heer Theo Daamen (Vlagewo)	14
5. Uiteenzetting door prof. dr. Herman Matthijs (VLABEST)	14

DAMES EN HEREN,

Op 11 juni 2008 hield de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie een hoorzitting naar aanleiding van het ontwerp van decreet betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

Aan de hoorzitting werd deelgenomen door:

- de heer Piet Van Schuylenbergh, directeur afdeling OCMW van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG);
- de heer Luc Kupers, voorzitter van de Vereniging van Vlaamse OCMW-secretarissen (VVOS) en OCMW-secretaris van Hasselt;
- de heer Willy Vandael, OCMW-ontvanger van Hasselt, en mevrouw Anne Gods, OCMW-ontvanger van Mechelen, namens de Vlaamse Lokale Ontvangers (VLO);
- de heer Theo Daamen, gewestelijk ontvanger bij het OCMW-Neerpelt en het OCMW-Overpelt, namens de Vereniging van Vlaamse Gewestelijke Ontvangers (Vlagewo);
- prof. dr. Herman Matthijs, voorzitter van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (Vla-best).

1. Uiteenzetting door de heer Piet Van Schuylenbergh (VVSG)

Algemene beschouwingen

De heer Piet Van Schuylenbergh: Als eerste onderdeel van mijn algemene beschouwingen, kaart ik het gebrek aan concept aan. Een concept geeft het antwoord op de vraag hoe de Vlaamse Regering de bestuurlijke toekomst van de OCMW's ziet. Die vraag is niet echt beantwoord. De regelgeving op de OCMW's is voor een deel federaal, met inbegrip van de kernopdracht: "Maatschappelijke dienstverlening die iedereen de mogelijkheid biedt een menswaardig bestaan te leiden." Van dat uitgangspunt moet de Vlaamse decreetgever uitgaan. VVSG had gedacht dat Vlaanderen zich vooraf zou afvragen welke bestuurlijke ingrepen nodig zijn om die kernopdracht waar te maken. Uitgangspunt daarbij zou een probleemanalyse kunnen zijn: nagaan of de OCMW's goed werk leveren en op welke punten de regels voor de werking en organisatie bijgestuurd moeten worden. VVSG heeft het idee dat die vragen niet gesteld zijn en dat de Vlaamse Regering vrij snel overgegaan is tot de orde van de dag, namelijk het Gemeentedecreet kopiëren. Daarmee bedoel ik niet dat het Gemeentedecreet slecht is, maar de uitgangspunten van het OCMW-decreet hadden de

opdracht van de OCMW's en de vertaling ervan in Vlaanderen moeten zijn.

Een duidelijk concept zorgt voor rust in de sector: men weet waar men naartoe gaat. Bij gebrek aan concept wordt elk nieuw instrument verdacht. Vooral de verhouding met de gemeente is een gevoelig punt.

Een ander aspect van de algemene beschouwingen is de afstemming op het Gemeentedecreet. Dat heeft vooral betrekking op de financiën maar ook op de timing. De minister heeft altijd een parallelle aanpassing van het Gemeentedecreet en het OCMW-decreet en zelfs een gezamenlijke goedkeuring door het Vlaams Parlement beloofd.

Organisatie en werking van het OCMW

Het ontwerp laat de verkiezingsprocedure van de raadsleden zoals ze is. Volgens VVSG kan dat veel eenvoudiger. Het meervoudige stemrecht is immers omslachtig, daarenboven zijn er allerlei trucs met de voorangsregels. VVSG is voorstander van het proportioneel verdelen van de mandaten in de OCMW-raad over alle fracties in gemeenteraad. VVSG heeft een technisch voorstel om andere meerderheden in gemeenteraad en OCMW-raad te verhinderen. Elke fractie doet voordracht van effectieven en opvolgers volgens het aantal mandaten waarop ze recht heeft. De kandidaat-effectieven en kandidaat-opvolgers worden verkozen verklaard op de installatievergadering van de gemeenteraad.

Momenteel moeten OCMW-raadsleden Belg zijn. VVSG stelt voor om die voorwaarde te schrappen. Dergelijke voorwaarde staat trouwens ook niet in het Gemeentedecreet; ook EU-onderdanen kunnen gemeenteraadslid worden. Eigenlijk moeten ze dus ook OCMW-raadslid kunnen worden. De Vlaamse Regering deelt die mening maar de Raad van State zegt dat de decreetgever dat niet kan regelen. Bij het Gemeentedecreet is het Vlaams Parlement daar over gestapt en VVSG stelt voor dat nu opnieuw te doen.

Sinds de laatste wijziging van de OCMW-wet via het zogenaamde mini-decreet van 7 juli 2006 is het mogelijk dat gemeentepersoneel OCMW-raadslid wordt. Het voorliggend ontwerp van OCMW-decreet herneemt deze mogelijkheid, weliswaar met een aantal restricties, zoals het maximum van een derde van de OCMW-raadsleden. Ook OCMW-personeel kan gemeenteraadslid worden. VVSG zei toen reeds dat ze dat geen goede optie vond. Zeker in een constellatie waarbij er meer en meer geopteerd wordt voor samenwerking tussen gemeenten en OCMW, tot en met het beroep doen op elkaars personeel, ontstaat dan een rechter-en-partijsituatie. VVSG is dus voorstander van een onverenigbaarheid tussen

personeelslid en raadslid. Die onverenigbaarheid geldt dan voor gemeente- en OCMW-personeel.

Sinds een tweetal jaar bestaat voor de schepenen en de ondervoorzitter en de voorzitter van het OCMW de mogelijkheid om het mandaat op te splitsen met een einddatum op de voordrachtsakte. Het ontwerp wil niet alleen een voordrachtsakte met einddatum voor voorzitter en ondervoorzitter, maar ook voor raadsleden. Als de datum bereikt is, komt de opvolger van rechtswege in de plaats van het lid. Dat is geen goede zaak voor de continuïteit van het bestuur. De regeling promoot gesplitste mandaten. Als een raadslid onverwacht zijn mandaat niet kan uitvoeren, volstaat voor VVSG het huidige opvolgersysteem.

Een nieuwigheid is dat het vast bureau facultatief wordt. Daardoor wordt een bestaande vorm van politieke delegatie facultatief, terwijl er al twee jaar nieuwe vormen van politieke delegatie ingevoerd zijn, bijvoorbeeld de delegatie aan de ondervoorzitters. Dat zijn twee tegengestelde bewegingen waar VVSG niet meteen een motief voor ziet. Wil men een collegemodel in het OCMW met een uitvoerend orgaan in handen van de meerderheid of wil men het huidige voorzittersmodel handhaven? Daarbij staat de voorzitter in voor de uitvoering van de beslissingen, het vast bureau neemt enkel operationele beslissingen en is proportioneel samengesteld. Het ontwerp maakt niet echt een keuze. VVSG vraagt zich af wat daarvoor de redenen zijn. Als men de mogelijkheden tot delegatie naar het ambtelijk niveau sterk uitbreidt, is het logisch dat het vast bureau niet meer verplicht is. OCMW's die de afgelopen jaren gebruik gemaakt hebben van de mogelijkheid om veel bevoegdheden te delegeren aan het vast bureau, zullen vaststellen dat drie kwart van de agenda's gevuld wordt met personeelsaangelegenheden. Het ontwerp van decreet voorziet dat heel wat personeelsaangelegenheden tot de bevoegdheid van de secretaris behoren of aan de secretaris gedelegeerd kunnen worden, zodat in besturen die opteren voor een maximale delegatie aan de secretaris er niet veel meer op de agenda van het vast bureau zal staan. Besturen die daar niet voor kiezen hebben wellicht wel baat bij een vast bureau.

Sinds januari 2007 zijn in twee derden van de gemeenten de voorzitters ook lid van het schepencollege. De voorzitters zeggen dat de combinatie van het OCMW-voorzitterschap en het mandaat van schepenen zeer zwaar is, zowel op het vlak van verantwoordelijkheden als van tijdsbesteding. De voorzitters hebben immers een dubbele verantwoordelijkheid: bevoegdheden in het schepencollege en de politieke eindverantwoordelijkheid in het OCMW. VVSG stelt een betere bezoldiging voor voor wie de twee mandaten combineert. Het loon van de OCMW-voorzitter is hetzelfde als dat van een schepen.

VVSG stelt voor om het loon van voorzitters die ook schepenen zijn, op te trekken tot 75 percent van de burgemeesterswedde in gemeenten tot 50.000 inwoners en tot 90% in gemeenten met meer dan 50.000 inwoners.

Bevoegdheden van het OCMW

De principes die aan de grondslag liggen van het hoofdstuk over de bevoegdheden van het bestuur, zijn zeer goed. VVSG is voorstander van maatwerk en deelt de mening van de ontwerpers van het decreet dat de raad de spelverdeler moet zijn en de volheid van bevoegdheid moet hebben. De raad kan delegeren zowel naar het politieke als naar het ambtelijke niveau, en zo nodig zelfs subdelegeren. Niet alles is delegerbaar, over de meerjarenplanning en het budget moet de raad zelf beslissen. De technische uitwerking van deze principes in de tekst van het ontwerp is zeker voor verbetering vatbaar, maar de achterliggende principes zijn goed.

Diensten van het OCMW

Voor wat de diensten betreft, heeft VVSG steeds gezegd dat het niet nodig is in het ontwerp zelf personeelsnormen in te schrijven. VVSG wil meer vrijheid voor OCMW's om zelf de prestatieomvang van de functies te bepalen. De taakverdeling tussen secretaris en financieel beheerder is zeer goed, met uitzondering van het kasbeheer en de betalingen. Een OCMW is een apart bestuur, is een vorm van gemeentelijke externe verzelfstandiging en heeft een aparte rechtspersoonlijkheid. Externe verzelfstandiging vertrekt van operationele autonomie: een eigen beheersorgaan, een eigen budget en een eigen ambtelijke leiding die aan het beheersorgaan rapporteert.

Het is niet logisch dat een gemeentelijk intern verzelfstandigd agentschap een eigen leidend ambtenaar heeft die niet de gemeentesecretaris is, terwijl voor een extern verzelfstandigd bestuur als het OCMW dit niet in alle gevallen nodig wordt geacht. In gemeenten van minder dan 20.000 inwoners – 75 percent van de gemeenten – kan de gemeentesecretaris het ambt van OCMW-secretaris uitoefenen. Hetzelfde geldt voor de financieel beheerder. Een ondergeschikte kritiek is dat 20.000 inwoners een zeer arbitrair criterium is om de werklast van de secretaris en de financieel beheerder van een OCMW te meten. De dienstverlening van een OCMW staat niet altijd in verhouding tot het aantal inwoners van de gemeente.

Het is goed dat de mogelijkheid om de functie van maatschappelijk werker in te vullen vanuit de gemeente geschrapt is. OCMW-maatschappelijk werk is immers gericht op individuele maatschappelijke dienstverlening en vormt de kerntaak bij uitstek van

elk OCMW. Invulling vanuit de gemeente zou bovendien in strijd zijn met de federale bepalingen uit de OCMW-wet (artikel 60, §§ 1 en 3) die de maatschappelijk werker uitdrukkelijk binnen het OCMW plaatsen.

Het is ook positief dat de secretaris op verzoek van de voorzitter het college van burgemeester en schepenen kan bijwonen voor die dossiers waar het college verplicht advies aan het OCMW moet geven. Dat zal de kwaliteit van de besluitvorming ten goede komen. VVSG wil echter verder gaan en stelt voor dat de secretaris altijd aanwezig zou zijn bij verplicht advies, voor andere dossiers op verzoek van de voorzitter.

VVSG steunt de verplichte oprichting van het managementteam. Dat is ook zo in het Gemeentedecreet. Ook de samenstelling is een positief aspect, lokale invulling is mogelijk. De secretaris zit het managementteam voor, de financieel beheerder is steeds lid. De opdrachten zijn: de coördinatie van de diensten, de beleidsvoorbereiding, -uitvoering en -evaluatie, kwaliteitsbewaking en interne communicatie. Dat sluit trouwens ook aan bij de praktijk van heel wat OCMW's die al een managementteam avant la lettre hebben.

Een minpunt is de verplichte aanwezigheid van de voorzitter met raadgevende stem. Het managementteam is immers een ambtelijk orgaan ter ondersteuning van het bestuur terwijl de voorzitter beleidsverantwoordelijkheid heeft. Dat zijn andere rollen. Dat staat trouwens ook in de memorie van toelichting van het Gemeentedecreet. Overleg en afstemming tussen bestuur en ambtenaren is absoluut noodzakelijk, maar dat kan best geregeld worden in de afsprakennota, zoals trouwens voorzien in het ontwerp van decreet. Laat OCMW's zelf een werkbare regeling uitwerken in plaats van een verplichte decretale regeling op te leggen.

VVSG is een grote voorstander van interne controle, dat is een instrument van zelfsturing. Het is goed dat de secretaris verantwoordelijk is voor de opstelling van het interne controlesysteem. Dat responsabiliseert de lijn.

In het ontwerp staat dat het algemene kader van het interne controlesysteem goedgekeurd zal worden door de raad. Wat houdt dat precies in? De grote principes van het interne controlesysteem staan immers al in het ontwerp, namelijk functiescheiding en continuïteit. Het algemene kader moet goedgekeurd worden door de raad. Als de raad nog geen algemeen kader goedgekeurd heeft, kan de secretaris zich daarachter verschuilen. VVSG zou dus liefst het algemene kader schrappen. Het interne controlesysteem zou best ook bepalen hoe betaalopdrachten aan

de financieel beheerder gegeven worden en wie er voor verantwoordelijk is.

Personeel

Het hoofdstuk over het personeel is goed. De mogelijkheden om contractueel te werven zijn minstens even ruim als in de OCMW-wet, wat nodig is voor de specifieke OCMW-diensten, die vaak in een concurrentiële omgeving opereren en meer bedrijfsmatig moeten kunnen werken. Het uitgangspunt is dat de rechtspositieregeling in principe gelinkt is aan die van de gemeente. Er zijn ook afwijkingen mogelijk. Nieuw is dat er ook sectorale afwijkingen mogelijk zijn voor gesubsidieerde sectoren. De Vlaamse Regering kan via een besluit voor bepaalde sectoren afwijken van de rechtspositieregeling van de gemeenten. Een minpunt is dat alle personeelsleden de eed moeten afleggen, ook alle tijdelijken. Dat zou beter beperkt worden tot die functies waarvoor een beëdigde ambtenaar nodig is.

Planning en financieel beheer

De opmerkingen hierover gelden niet alleen voor de OCMW's maar ook voor de gemeenten. Wijzigingen zouden zowel in het OCMW- als in het Gemeentedecreet aangebracht moeten worden. Het onderdeel bevat te veel details. Algemeen zijn er zeer uitgesponnen procedures, heel wat zaken zouden in een besluit kunnen worden geregeld of aan de OCMW's zelf worden overgelaten. Het ontwerp moet zich beperken tot grote principes.

De decretale verplichting tot het opstellen van een interne controlesysteem met eigen procedures en controles is een veel grotere garantie op meer doelgerichte, efficiëntere en correcte aanwending van overheidsmiddelen dan een centrale regeling. Dat interne controlesysteem kan de kapstok zijn voor een vereenvoudiging van de procedures.

Het budgethouderschap is reeds meer dan 10 jaar ingeburgerd in de OCMW's en het is goed dat het ontwerp deze praktijk bevestigt. Het ontwerp maakt een onderscheid tussen het budgethouderschap voor dagelijks bestuur en het budgethouderschap voor projecten. Dat onderscheid werkt niet en zorgt enkel voor veel verwarring en eindeloze discussies. OCMW's werken met exploitatie- en investeringsbudgetten. VVSG stelt voor dat zo te laten en het onderscheid tussen dagelijks bestuur en projecten niet te handhaven. Laat de raad, met enkele restricties, zelf bepalen wie budgethouder is. Zware investeringen moeten worden goedgekeurd door de raad.

Het Vlaams Parlement heeft bij de bespreking van het Gemeentedecreet de zin "De secretaris is belast met de uitvoering van de betalingen en het chartale

kasbeheer” geschrapt. De heer Norbert De Batselier, toenmalig commissievoorzitter, vatte in het commissieverslag de discussie als volgt samen: “Het schrappen van de tekst betekent dat het niet de secretaris is die instaat voor de uitvoering van de betalingen van de uitgaven en voor het chartale kasbeheer.” Dit ontwerp wil het thesauriebeheer door de financieel beheerder en het chartale kasbeheer, dus van munten en biljetten, door de secretaris splitsen. Die splitsing is onwerkbaar en niet nuttig. Kasverrichtingen zijn onderdeel van het thesauriebeheer. Zo zal bij een verkoop waarbij de koper met een bankcheque betaalt, de secretaris als kassier de cheque ontvangen, maar geen kwijting kunnen geven. De invordering van ontvangsten is immers een taak van de financieel beheerder.

In geen enkele onderneming is de CEO verantwoordelijk voor het beheer van de munten en de biljetten. Volgens het ontwerp kan de secretaris die verantwoordelijkheid delegeren naar een ander personeelslid, maar eigenlijk is dat een halfslachtige oplossing. Hoofdstuk IV over de uitvoering van het budgethouderschap en het beheer van de middelen kan veel beperkter. Elk OCMW kan dit via het interne controlesysteem uitwerken.

Het probleem van de dubbele handtekening voor de betalingen hangt daarmee samen. Het ontwerp verklaart dat door het principe van de functiescheiding. De essentie van functiescheiding is niet de dubbele handtekening, maar wel dat betalingen enkel mogen worden uitgevoerd op basis van een betalingsopdracht en dat diegene die betaalt nooit zelf een betalingsopdracht kan geven. De concrete uitvoering van dit principe moet elk OCMW in zijn interne controlesysteem verder in procedures uitwerken. De secretaris mee verantwoordelijk maken voor betalingen schendt op zijn beurt het principe van functiescheiding, want de secretaris beslist als budgethouder, keurt de factuur goed en voert dan ook de betaling uit.

Het visum is een goed principe, het is een voorafgaande wettigheidscontrole. Vrijstelling is mogelijk voor sommige verrichtingen. VVSG stelt voor om het bepalen van die vrijstelling over te laten aan de raad. De raad moet samen met de financieel beheerder bepalen voor welke verrichtingen er geen visum nodig is. Tot slot bevat dit aspect een zware overrulingprocedure. VVSG vraagt zich af of dat niet eenvoudiger kan.

Het ontwerp bevat een toezichtregeling op het budget en de meerjarenplanning. Die regeling is dezelfde als die van de gemeenten. Als de gemeente het budget en de meerjarenplanning goedgekeurd heeft, is er nog een toezicht van de gouverneur en de Vlaamse Regering mogelijk. Eigenlijk komt het erop

neer dat de gouverneur kan ingrijpen bij het inschrijven van een fictief financieel evenwicht of van onwettige uitgaven en kosten. De Vlaamse Regering kan de beslissing in kwestie vernietigen. Het ontwerp kopieert de regeling voor de OCMW's. Voor de OCMW's is dat niet nodig omdat de gemeente ook een rol te spelen heeft: de gemeente keurt de OCMW-meerjarenplanning en desgevallend het OCMW-budget goed. Bovendien is er voorafgaandelijk overleg tussen OCMW en gemeente via het advies van het college of via het overlegcomité vooraleer het OCMW zijn meerjarenplan of budget vaststelt. Een gemeente kan dus te allen tijde ingrijpen; extra toezicht door de gouverneur en de Vlaamse Regering is overbodig.

Participatie van de burger

Het is goed dat er een verplicht systeem van klachtenbehandeling op ambtelijk niveau ingevoerd wordt en dat de oprichting van een ombudsdienst in verschillende formules mogelijk wordt, in eigen beheer, in een EVA, samen met gemeente(n) en andere OCMW's, via de Vlaamse Ombudsdienst. Het is eveneens positief dat vastligt dat het OCMW inspraak en betrokkenheid moet trachten te garanderen.

Voorstellen van de burgers en verzoekschriften zijn eerder instrumenten voor een gemeenteraad, het parlement van de gemeente, dan voor een OCMW-raad die eerder een beheersorgaan is. Voorstellen moeten bovendien gaan over “belangrijke aangelegenheden van de beleidsvoering en de dienstverlening van het OCMW”. Voor de indiener van het voorstel is het altijd belangrijk. De Vlaamse Regering zal dat nader bepalen. Hoe zal ze dat precies omschrijven?

IVA's en EVA's

Het is goed dat de OCMW's kunnen beschikken over een menu van verzelfstandigingsvormen. Dat is trouwens ook zo geregeld in het Gemeentedecreet. De minister wil de inhoudelijke discussie over de EVA's verschuiven naar later. Voorlopig worden de bestaande hoofdstukken XII, XIIbis en XIIter uit de OCMW-wet overgenomen. VVSG begrijpt dat omdat een evaluatie van de bestaande verzelfstandigings- en samenwerkingsvormen niet evident is, dat vergt grondige studie.

Bestuurlijk toezicht

Het bestuurlijk toezicht is vergelijkbaar met het toezicht uit het Gemeentedecreet. Dat was trouwens ook al zo bij de vorige OCMW-wet. De externe audit is de controle op de controle. Wanneer zal die operationeel zijn? De externe auditcommissie zal in het

tweede kwartaal van elk jaar aan 308 gemeenten en 308 OCMW's rapporten over de jaarrekening van het vorige jaar moeten afleveren, binnen een termijn van 30 dagen. Is dat realistisch? Welke middelen zijn nodig om dat te realiseren? De externe auditcommissie wordt ook ingeschakeld bij de kascontrole. Elk OCMW heeft verschillende kassen. Is dat realistisch? Wordt de kascontrole niet beter overgelaten aan de interne controle? Bij problemen moet de financieel beheerder zijn verantwoordelijkheid maar nemen.

Inwerkingtreding

De Vlaamse Regering zal voor het gros van de artikelen bepalen wanneer ze in werking zullen treden. Wat is het tijdschema? Waarom treden niet alle artikelen over personeel op hetzelfde tijdstip in werking, namelijk op 1 januari 2009? Gemeenten hebben vanaf 1 januari 2008 één jaar de tijd om de eigen rechtspositieregeling voor het personeel aan te passen aan het Vlaams rechtspositiebesluit. De rechtspositie van het OCMW-personeel volgt dat van het gemeentepersoneel. Het is logisch dat als het jaar voorbij is, dus op 1 januari 2009, de bepalingen van het OCMW-decreet in werking zouden treden.

De heer Jacky Maes: Zijn er aspecten van het Gemeentedecreet die ervoor zorgen dat de gemeenten minder goed werken dan voorheen? Dat is van belang omdat het OCMW-decreet een doorslag is van het Gemeentedecreet. Is het feit dat een OCMW-voorzitter ook zitting heeft in het schepencollege nefast voor de werking van het OCMW? Is dat een antwoord op de vaststelling dat het vast bureau en het overlegcomité weggevallen zijn?

Ik ben geschrokken van de brievenactie waarbij VVSG bij de OCMW's aandrang te protesteren tegen de regeling dat gemeentelijke maatschappelijk werkers zo maar kunnen werken voor het OCMW. Door die druk is de bepaling gewijzigd. Nochtans staat dat diametraal tegenover het decreet Lokaal sociaal beleid dat in de artikelen 8, 9 en 10 duidelijk stipuleert dat er samenwerking moet zijn. Artikel 10 zegt dat het sociaal huis de opdracht heeft zo ruim mogelijk informatie te verstrekken over onder meer de mogelijke opvang en hulpvorm in bestaande voorzieningen die opvang en hulp aanbieden op het lokale en regionale niveau. De loketfunctie van sociale huizen wordt gerealiseerd door het minimaal tot stand brengen van een gezamenlijk loket dat op een geïntegreerde wijze toegang verschaft tot de sociale dienstverlening van het lokale bestuur. De maatschappelijk werkers zelf en ook tal van voorzitters zijn het niet eens met die wijziging.

Ik vind het spijtig dat VVSG zo hard tracht artikel 76, 1°, §3, 3°, te schrappen. In artikel 271 staat wel degelijk: "(W)at betreft de toepassing van het tweede

lid kan gesteld worden dat bijvoorbeeld de tuinman, de technisch ingenieur of de maatschappelijke werker van de gemeente ook prestaties kunnen leveren voor het OCMW.". Er zijn gemeenten die een sociaal huis aan het oprichten zijn voor maatschappelijk werkers zowel van de gemeente als van het OCMW. De strikte terreinafbakening gaat in tegen het efficiënt aanwenden van de middelen.

Dat de voorzitter deel uitmaakt van het managementteam is een meerwaarde. Een schepencollege komt wekelijks samen, een OCMW-raad maandelijks. In een schepencollege zijn de bevoegdheden verdeeld, de OCMW-voorzitter staat er alleen voor. Het is belangrijk dat de voorzitter voeling houdt met het beleid dat het managementteam uitstippelt. Het is goed dat de politieke verantwoordelijke en de verantwoordelijken voor de uitvoering op een lijn zitten.

De heer Marnic De Meulemeester: Het is goed dat het ontwerp geënt is op het Gemeentedecreet. Wat bedoelt VVSG precies met de opmerking dat het concept duidelijker moet zijn?

De Raad van State heeft geen advies over de nationaliteitsvoorwaarde uitgebracht bij het Gemeentedecreet. De decreetgever moet beslissen om het huidige advies daarover al dan niet te volgen. Kan de spreker dat beter toelichten?

De nieuwe regeling voor gedeelde mandaten schept van in het begin duidelijkheid. Dat is een verbetering.

Het vast bureau is facultatief, het is mogelijk een ondervoorzitter te kiezen. Ik ben geen voorstander van het collegemodel. Het OCMW is specifiek en elke stad of gemeente kan zelf beslissen of het al dan niet een vast bureau nodig heeft. Ook de aanwezigheid van de secretaris in het college is een lokale zaak. Waarom wil VVSG dat de secretaris altijd aanwezig is bij dossiers waarover het college verplicht advies geeft?

Ik begrijp ook niet waarom de VVSG niet wil dat de voorzitter met raadgevende stem zitting heeft in het managementteam. Administratie en het politieke niveau hebben een eigen opdracht maar moeten naar elkaar luisteren en naar elkaar toegroeien.

De heer Joris Van Hauthem: De eerste twee bedenkingen van VVSG vormen de kern van de zaak: gebrek aan concept en afstemming op het Gemeentedecreet. Vraagt VVSG uitdrukkelijk dat het ontwerp niet goedgekeurd wordt tenzij een aantal aanpassingen aan het Gemeentedecreet tegelijkertijd goedgekeurd worden? VVSG vreest blijkbaar dat er anders reparatiedecreten nodig zullen zijn.

Wat is volgens VVSG dan wel een goed concept?

De manier waarop de OCMW-raad samengesteld wordt, verandert niet spectaculair, alles blijft min of meer bij het oude, behalve een afstemming op het Gemeentedecreet. Hoe ziet VVSG het OCMW als een afzonderlijke dienst met een eigen beslissingsorgaan, met een eigen uitvoeringsorgaan, met een parallelle structuur ten aanzien van de gemeente?

Ik begrijp het verzet tegen maatschappelijk werkers van gemeente en OCMW die elkaars werkteerren betreden. Toch had ik graag wat bijkomende uitleg gehad. VVSG beroept zich op de bijzondere wet op de hervorming van de instellingen. Waarom wil VVSG voor de nationaliteitsvoorwaarde het advies van de Raad van State dan weer wel naast zich neerleggen?

VVSG zegt terecht dat gemeentepersoneel niet in de OCMW-raad en OCMW-personeel niet in de gemeenteraad zitting mag hebben. De verwevenheid van de praktische werking wordt immers groter. Waarom dan problemen maken voor de maatschappelijk werkers?

VVSG vindt het een goede zaak dat het vast bureau facultatief is. Kan de spreker dat wat meer uitleggen? Wat vindt VVSG trouwens van het feit dat er in ruil voor de vermindering van het aantal schepenen ondervoorzitters kunnen worden aangeduid?

De regeling voor het managementteam loopt blijkbaar niet gelijk met die van het Gemeentedecreet. Het ambtelijke en bestuurlijke niveau zouden in beide decreten best op dezelfde manier gescheiden worden.

De heer Tom Dehaene: Een gebrek aan concept laat ruimte voor interpretatie. Hoe percipieert VVSG de kritiek dat het ontwerp het OCMW nog meer linkt aan de gemeente en zelfs dat het OCMW op lange termijn een gemeentedienst wordt?

Ik ben blij met het alternatief voor de verkiezing van de raadsleden, maar vraag me af of VVSG haar voorstel in alle mogelijke situaties getest heeft. Is het voorstel sluitend, met andere woorden is een andere meerderheid in de OCMW-raad dan in de gemeenteraad altijd uitgesloten?

Het werkvolume van de OCMW-voorzitter die ook zitting heeft in het schepencollege, is een bijkomend argument voor een goede omkadering.

Een voordrachtsakte voor de raadsleden kan een goede zaak zijn, onder meer voor de continuïteit. Zo is immers op voorhand duidelijk wie opvolgt. De aanwezigheid van de voorzitter in het managementteam heeft een duidelijke meerwaarde. Ook in het schepencollege, een politiek orgaan, wordt de admi-

nistratie vertegenwoordigd door de secretaris. Wat zijn de ervaringen met de dubbele handtekening in de gemeente? Welke alternatieven ziet VVSG voor het criterium van het aantal inwoners? Heeft VVSG problemen met het principe van de overruling?

In gemeenten met een zeer goede samenwerking tussen gemeente en OCMW vervalt de controle op budget en meerjarenplanning misschien. Daarom is het extra toezicht door gouverneur en Vlaamse Regering allicht soms wel nodig.

Verzoekschriften moeten over belangrijke dossiers voor OCMW gaan, bijvoorbeeld de oprichting van een nieuw rusthuis of serviceflats. Ik ben het ermee eens dat het Gemeentedecreet gelijktijdig moet aangepast worden.

De heer Jan Verfaillie: Alle politieke partijen kennen twee stromingen. De ene streeft naar een verdere integratie, de andere wil de huidige toestand behouden. Uit de teksten van VVSG blijkt dezelfde tweespalt.

Ten tijde van de hoorzittingen over het Gemeentedecreet pleitte VVSG voor verdere samenwerking en integratie, terwijl haar afdeling OCMW vandaag opnieuw meer afstand wenst, wellicht uit angst om opgeslokt te worden. Maar in een stad als Veurne bijvoorbeeld is het budget van het OCMW – met zijn rusthuis – groter dan dat van de stad. Deze discussie is al oud en zal waarschijnlijk nog lange tijd duren. Zowel bij de politieke partijen als in de VVSG leven daarover twee visies.

Dat men bij de goedkeuring van dit ontwerp ook het Gemeentedecreet op een aantal punten aanpast, is de logica zelf. Die gelijktijdigheid moet werkelijk plaatsvinden, meen ik.

Mevrouw Hilde De Lobel: Wij zijn blij dat VVSG wil afstappen van de archaïsche verkiezingsprocedure voor OCMW-raadsleden. Iedereen schijnt daar vandaag vanaf te willen, terwijl ik bij de stemming over het zogenaamde minidecreet op de OCMW's nog alleen stond met mijn kritiek en mijn amendementen. Het even ingewikkelde alternatief van VVSG komt er echter op neer dat de meerderheid een of twee zetels meer krijgt dan de kiezer heeft gewild. Bij een eenvoudige evenredige vertegenwoordiging zou iedereen de dag na de verkiezingen kunnen berekenen hoeveel OCMW-zetels elke lijst krijgt en daarmee moet men dan maar rekening houden bij de meerderheidsvorming.

De VVSG stelt voor om bij de voordracht van kandidaten ook een lijst van opvolgers te verplichten. Waarom? De praktijk leert immers dat de partijen, als het moment van een vervanging daar is, door een cascade van ontslagen toch degene voordragen die

men op dat moment voorhanden heeft. Op zich is daar niets op tegen, maar waarom moet men het dan zo ingewikkeld maken?

De heer Dirk De Cock: Ik ben het ermee eens dat dit decreet zoveel mogelijk op dezelfde leest moet geschoeid worden als het Gemeentedecreet.

De VVSG vindt het inwonerscriterium een arbitrair criterium. Ik wil graag meer uitleg over de stelling dat de OCMW-dienstverlening niet steeds in verhouding staat tot het aantal inwoners. Wat is dan wel een geschikt criterium om de werklast van secretaris en financieel beheerder te meten?

De heer Francis Vermeiren: VVSG is kritisch en denkt blijkbaar anders dan wij. Er kwamen vele oproepen aan de parlementsleden om het ontwerp niet goed te keuren. Er is iets dat niet klopt.

Ik ben bang dat we, als we met betrekking tot de nationaliteitsvereiste het advies van de Raad van State niet volgen, snel de continuïteit gaan schaden. Het verloop is immers groot.

Ik sluit mij aan bij de door velen gesteunde mogelijkheid voor een OCMW-voorzitter om deel uit te maken van een managementteam.

Ik ben verrast dat VVSG gewag maakt van de overbodigheid om burgers te horen bij verzoekschriften. Maar is het indienen van verzoekschriften geen grondwettelijk recht? Hoe kwam VVSG tot dit advies?

Ik begrijp de opmerking over het bestuurlijke toezicht niet. De indiening moet inderdaad binnen 30 dagen maar de controle toch niet?

Hoeveel van de 308 gemeenten zijn het eigenlijk eens met de kritiek van VVSG op het ontwerp? Volgens mij zijn dat er bijzonder weinig, wat leidt tot de vraag: wie vertegenwoordigt hier wie?

De heer Kris Van Dijk: VVSG heeft nogal wat opmerkingen over de implementatie op het terrein van diensten die al dan niet samen zitten. Sommige gemeenten, zoals de mijne, centraliseren alles wat met het sociale te maken heeft op één plaats, wat goed is voor de burger, ook al betreft het organiek verschillende diensten. Wat is daartegen het bezwaar?

Ik ben het niet eens met de opmerkingen van de heer Vermeiren over de nationaliteitsvereiste. In zijn opvatting geldt het continuïteitsprobleem blijkbaar niet voor de gemeenteraad. De Vlaamse Regering heeft anderzijds wel gelijk dat wij dit niet kunnen regelen, omdat het een federale bevoegdheid betreft. De verwijzingen naar het kabinet in de tekst moet men in-

terpreteren als de Vlaamse Regering. Ik zie geen bezwaar voor EU-onderdanen, die al actief en passief kiesrecht hebben, om te participeren aan de OCMW-raden. Blijkbaar is het obstakel dat zij geen OCMW-stemrecht hebben in de faciliteitengemeenten, waardoor ook in de ruim 300 andere Vlaamse gemeenten de deur voor hen dicht blijft. Ik blijf ervoor pleiten om dit op te lossen, zij het dan op federaal niveau.

De heer Kurt De Loor, voorzitter: De schrapping van de invulling van de functie van maatschappelijk werker door de gemeente, staat volgens mij haaks op het principe van de samenwerking in het lokaal sociaal beleid met het oog op een betere toegankelijkheid van het sociale loket. Waarom vindt VVSG het goed dat die passage is geschrapt?

Welke andere criteria dan het volgens hen arbitraire criterium van het inwoneraantal stelt VVSG voor?

De heer Piet Van Schuylenbergh: Verwijzingen naar ‘kabinet’ in onze tekst moet men inderdaad lezen als ‘Vlaamse Regering’.

VVSG – en het betreft hier zowel de vertegenwoordigers van de gemeenten als van de OCMW’s – ziet de verhouding tussen gemeente en OCMW als volgt. De gemeenteraad is als verkozen instantie algemeen verantwoordelijk voor de grote strategische beleids-opties, waarvan het sociale beleid deel uitmaakt. Het OCMW is een aparte rechtspersoon met operationele autonomie. Het staat in voor de uitvoering van het lokaal sociaal beleid en voor een aantal hoofdzakelijk federale opdrachten. Op vele andere gemeentelijke beleidsterreinen wordt gedacht aan een dergelijke externe verzelfstandiging, bijvoorbeeld het onderwijs. Het huidige Gemeentedecreet biedt daar trouwens een beter kader voor dan het vroegere.

In de formule van externe verzelfstandiging krijgt een OCMW opdrachten inzake sociale dienstverlening, een eigen raad, een eigen dienstverlening, een eigen administratie, een eigen secretaris en financieel beheerder, eigen beheersorganen en verantwoordelijkheden. Essentieel is de goede samenwerking met de gemeente. Maar over dat concept is helaas tijdens het voorbereidende overleg niet gesproken, waardoor men de indruk wekt dat er geen concept is, wat niet vertrouwenwekkend is. Het gevolg is ongerustheid zowel bij de gemeente- als de OCMW-diensten. Blijkbaar heeft de regering het Gemeentedecreet willen transponeren naar het OCMW-decreet en niet meer dan dat, terwijl men beter vertrokken was van een discussie over de bestuurlijke doelstellingen.

Ik benadruk dat wij voorstander zijn van goede samenwerking tussen gemeente en OCMW. Samenwerking moet aangemoedigd worden. Het is goed

dat zij een uitgangspunt vormt van het decreet Lokaal sociaal beleid. Samenwerking moet echter vertrekken van duidelijke verantwoordelijkheden en taakafbakening. Als je voortdurend het gevoel hebt dat je bestaansreden in vraag gesteld wordt, zal je niet geneigd zijn tot samenwerking. De sociale dienst van het OCMW vanuit de gemeente laten aansturen heeft totaal geen zin en tast de OCMW's aan in het stuk operationele autonomie waarover ze moeten beschikken.

Wij krijgen opmerkingen vanuit de gemeenten – zowel van politici als secretarissen – dat het financiële instrumentarium uit het Gemeentedecreet vrij stroef is. Zij achten versoepeling wenselijk evenals meer verantwoordelijkheid voor de lokale besturen om zelf instrumenten uit te tekenen.

Het is na anderhalf jaar nog te vroeg om de mogelijkheid voor de voorzitter om deel te nemen aan het college, te beoordelen. In twee derde van de gemeenten past men dit toe. Wij hebben ons voorgenomen dat op een bepaald moment te evalueren op basis van de lokale ervaringen.

Ten tijde van de voorlaatste gemeenteraadsverkiezingen in 2000 konden EU-onderdanen nog OCMW-raadslid worden. Wij vragen dat men terugkeert naar die situatie. Ik denk dat zowel regering als parlement het daarmee eens zijn. Het klopt dat dit in het Gemeentedecreet al het geval is voor de gemeenteraad. Wij vragen dat dit tegen de volgende verkiezingen ook voor de OCMW's geregeld wordt.

De einddatum voor mandaten kan men principieel of pragmatisch benaderen. Het principe moet zijn dat iemand zijn verkozen mandaat volbrengt. Wij zijn bang dat, als men het mogelijk maakt om een datum te plakken op de opvolging van OCMW-raadsleden, men gestimuleerd wordt om dat ook te gaan doen. Anderzijds kan men pragmatisch opmerken dat een regeling beter is dan geen, want daarmee zijn de discussies van de baan. Lokale uitvoerende mandatarissen zeggen echter vaak dat men eigenlijk twee mandaten nodig heeft om bestuurlijk echt fundamenteel iets te kunnen realiseren. Het invoeren van einddata staat haaks op deze vaststelling.

Een aantal regels, vooral met betrekking tot de financiële organisatie, lopen in grote mate gelijk voor gemeente en OCMW. Als zij voor dat laatste gewijzigd worden, moet men dat op hetzelfde moment doen voor de eerste. Ik heb begrepen dat dit ook het standpunt van de Vlaamse Regering is.

VVSG is vooral tegen het verplicht karakter van de aanwezigheid van de voorzitters in het managementteam. Dit betekent niet dat wij tegen een goede samenwerking zijn tussen het bestuur en het manage-

mentteam, wel integendeel. Maar laat de concrete invulling van deze samenwerking lokaal gebeuren via het instrument van de afsprakennota, zoals voorzien in het Gemeentedecreet en thans in het voorliggende ontwerp van OCMW-decreet.

De meeste mensen vinden de huidige verkiezingsprocedure voor de aanstelling van raadsleden vrij archaïsch en niet meer geschikt voor vandaag. De meesten zijn het erover eens de uitslag van de verkiezingen door te trekken naar gemeente- en OCMW-raad. Er is alleen een technisch probleem, want de raden tellen een ongelijk aantal leden. In een aantal uitzonderlijke gevallen zal het mogelijk zijn dat een krappe meerderheid in de gemeenteraad geen meerderheid in de OCMW-raad biedt. VVSG heeft een technische oplossing, waarbij de laatste restzetel naar de meerderheid gaat. VVSG wil een goede oplossing, maar pint zich niet vast op één formule.

VVSG is er niet tegen dat het vast bureau facultatief is, daar valt zelfs iets voor te zeggen. In een systeem waarin meer gedelegeerd wordt naar het ambtelijke niveau, moet minder door het vast bureau beslist worden. Waar minder gedelegeerd wordt, zou het wel nodig kunnen zijn. De vraag is waar men naartoe wil: het bestaande model met OCMW-voorzitter en vast bureau of een collegemodel. Beide zijn verdedigbaar, maar uit de ontwerp tekst blijkt geen voorkeur.

VVSG acht het extra toezicht op meerjarenplanning en budget niet nodig. De gemeente moet sowieso de meerjarenplanning van het OCMW al goedkeuren. Als er een probleem is, zal dat naar voren komen en rechtgezet worden.

Andere criteria dan het aantal inwoners zijn niet eenvoudig te vinden. In het concept van een extern verzelfstandigde organisatie met een zekere operationele autonomie heeft het OCMW een eigen leidend ambtenaar nodig. Wij stellen vast dat nogal wat gemeenten met minder dan 20.000 inwoners een uitgebreide OCMW-dienstverlening hebben. In een studie over de functieweging van gemeentesecretaris en financieel beheerder, uitgevoerd in opdracht van de vorige Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden Paul Van Grembergen, hield men naast inwoneraantal ook rekening met de omvang van het budget en aantal personeelsleden. Het zou nuttig zijn om te onderzoeken of deze of nog andere parameters relevant zijn in de OCMW-context.

VVSG vindt eigen maatschappelijk werkers voor de OCMW's zo belangrijk vanwege hun opdracht inzake individuele begeleiding van cliënten. De opdrachten in de federale OCMW-wet hebben in de eerste plaats te maken met maatschappelijke dienstverlening. Dat is de corebusiness. Dat zij

eigen maatschappelijk werkers heeft, sluit samenwerking met de gemeente niet uit. Maar die samenwerking moet uitgaan van haar eigen verantwoordelijkheid.

VVSG heeft niets tegen het betrekken van de bevolking bij het beleid. Alleen ziet zij de procedure van de verzoekschriften niet werken in een OCMW-context. Het OCMW heeft immers hoofdzakelijk een beheerstaak en kan veel minder eigen politieke keuzes maken. De grondwet schrijft de procedure overigens alleen voor ten aanzien van rechtstreeks verkozen instanties.

Elk OCMW maakt een jaarrekening op, waarover volgens het ontwerp binnen 30 dagen door de Vlaamse Auditcommissie een rapport moet opge maakt worden. Het OCMW moet zijn jaarrekening vaststellen tegen ten laatste eind juni. Gevolg is dat de genoemde commissie op een bepaald ogenblik zal worden geconfronteerd met een toevloed. VVSG is niet tegen de externe audit maar vraagt welke staf zal nodig zijn om die piek op te vangen. Vertraging is niet wenselijk. Het gaat dus vooral om de haalbaarheid.

De heer Joris Van Hauthem: Klopt het dat de Vlaamse Regering heeft toegezegd om de wijzigingen aan het Gemeentedecreet tegelijk met dit ontwerp ter stemming voor te leggen?

De heer Piet Van Schuylenbergh: Dat zegt zij toch tegen ons.

De heer Joris Van Hauthem: Ik vind het sterk dat de parlementsleden dit op een hoorzitting vernemen, hoewel ik de vraag op zich ondersteun. Dat is geen manier van werken. Ik verwacht hierover verduidelijking.

De heer Kurt De Loor, voorzitter: We zullen dit straks tijdens de regeling van de werkzaamheden bespreken.

De heer Francis Vermeiren: Ik ben zeker dat noch de Vlaamse Regering noch minister Keulen ooit de bedoeling hadden het OCMW te incorporeren. Tijdens de behandeling van het Gemeentedecreet werd al verwezen naar het parallellisme met het OCMW-decreet.

Moet het inwonercriterium geschrapt worden volgens VVSG en moeten alle gemeenten en OCMW's autonoom beslissen?

De heer Piet Van Schuylenbergh: Het lijkt mij logisch dat in het concept van een OCMW als aparte organisatie, het zijn eigen secretaris en financieel beheerder heeft en dat die functies niet door de ge-

meenten worden ingevuld, ook niet als zij minder dan 20.000 inwoners tellen.

De heer Francis Vermeiren: Ik vind de argumentatie in verband met de verzoekschriften niet overtuigend. Het OCMW zou alleen uitvoeren wat de subsidiërende overheden beslissen. Dat is geen reden om niet te luisteren naar de mening van de ouderenraad, dokters en verplegers bij het concipiëren van een rusthuis. In het stadium van de architectuur komt er sowieso inspraak.

De heer Piet Van Schuylenbergh: Wij zijn een grote voorstander van inspraak. Onze kritiek geldt de toepassing in dit geval van de specifieke procedure van het verzoekschrift.

2. Uiteenzetting door de heer Luc Kupers (VVOS)

De heer Luc Kupers: VVOS maakte deel uit van de VVSG-werkgroep die de werkzaamheden over het ontwerp vanaf het begin opvolgde. Wij sluiten ons dus grotendeels aan bij het commentaar van Piet Van Schuylenbergh.

Er zitten veel positieve zaken in het ontwerp, bijvoorbeeld met betrekking tot het bestuur, de bevoegdheidsverdeling tussen raad en management, en de verplichte oprichting van de managementteams. Met dit laatste heeft men op veel plaatsen al jaren ervaring. Verder noem ik de delegatiemogelijkheden, de interne controle en de bepalingen over het personeel.

Maar onze vereniging is evenmin gelukkig met het inwonercriterium. Het is te lukraak en wordt gepercipieerd als afbreuk doende aan het werk van vele jaren. Er zijn bijkomende criteria nodig als budget en personeel. Men kan best ter zake maximaal veel autonomie aan de besturen geven.

Wij delen verder de kritiek van VVSG over kas- en thesauriebeheer. Wij vinden het niet zinvol dat de secretaris het beheer krijgt over munten en biljetten. Dat moet uit de verder goede taakverdeling tussen secretaris en financieel beheerder geschrapt worden.

Wij stellen vast dat er een grote politieke consensus is over de verplichte opname van de voorzitter in het managementteam. Toch blijft het vreemd omdat de doelstelling van betere afspraken ook op een andere manier kan gerealiseerd worden, zoals geregeld overleg tussen voorzitter en secretaris en tussen voorzitter en managementteam. Ik ben van mening dat de regeling in het ontwerp meer risico's dan voordelen biedt. Ik ben vooral bang dat de discussies in het team minder open gaan worden.

De gelijktijdige inwerkingtreding van het OCMW-decreet en de wijzigingen aan het Gemeentedecreet moet zorgen voor rechtszekerheid. Ook wij zijn daar absoluut voorstander van.

De heer Jacky Maes: Het inwonercriterium is een beschermende factor voor gemeenten van meer dan 20.000 inwoners, al is de vraag welke gemeente vandaag nog een gemeentesecretaris deze bevoegdheid zou geven. Boven 20.000 kan het zeker niet, voor de rest blijft het vrij, op maat van de gemeente.

De heer Tom Dehaene: Ik ben wel voorstander van de opname in het managementteam. Juist de aanwezigheid van de voorzitter kan een positieve invloed hebben op de openheid van de diensthoofden. Men vermijdt bovendien dat zaken groeien in het team waar geen politiek draagvlak voor bestaat en dat men tijd en energie steekt in dingen die (nog) niet haalbaar zijn.

Ik deel uw bedenkingen over het kasbeheer. De tijd zal uitmaken of dit werkbaar is.

Alleen rekening houden met het aantal inwoners vindt u te arbitrair. Wat vindt u los daarvan van het principe dat een gemeentesecretaris ook OCMW-secretaris kan zijn? Ik heb het daar persoonlijk moeilijk mee gezien de specifieke OCMW-wetgeving en haar personeelsbeleid.

De heer Luc Kupers: Wij vroegen niet om een dergelijk criterium maar stellen vast dat het erin staat. Wij blijven erop hameren, onder meer ook vanwege het perceptie-effect. Ook wij vinden uiteraard niet dat een gemeentesecretaris ook OCMW-secretaris kan zijn. Men krijgt dan snel tegenstrijdige belangen. Het verheugt mij dat nog geen enkele gemeentesecretaris op een dergelijke vacature inging.

Het is mogelijk dat de opname van de voorzitter in het managementteam soms voor een betere afstemming kan zorgen. Heel veel heeft te maken met de verhouding tussen voorzitter en secretaris. Maar er zijn mogelijk ongewenste neveneffecten als die relatie niet goed is. Ik ben ervan overtuigd dat de communicatie op een andere manier moet kunnen.

3. Uiteenzetting door de heer Willy Vandael en mevrouw Anne Gods (VLO)

De heer Willy Vandael: VLO schaart zich volledig achter de opmerkingen en de voorgestelde amendementen van VVSG. Onze aandachtspunten zijn de volgende: de deeltijdse uitoefening van het ambt en de combinatie gemeente/OCMW door de financieel beheerder; zijn taakomschrijving als lid van het manage-

mentteam; interne controle en audit; het financieel beheer (thesaurie, girale betalingen, kas enzovoort).

Ook wij vinden de grens van 20.000 inwoners vrij arbitrair. Het aantal inwoners is immers niet direct een criterium om de sociale problematiek in een gemeente te meten. De lat wordt op die manier ook vrij hoog gelegd: de invulling wordt deeltijds voor driekwart van de gemeenten. Nochtans heeft het OCMW een zware opdracht en verantwoordelijkheid in een zeer complexe samenleving. Het ontwerp legt bovendien nog bijkomende taken op aan de financieel beheerder en de secretaris.

De financieel beheerder leidt een financiële dienst, met medewerkers die moeten aangestuurd worden. Hij brengt beleidsadviezen uit, neemt actief deel aan het managementteam, staat in voor een zeer uitgebreide rapportering en voor het ontwerp van budget en meerjarenplan, evenals de opvolging daarvan. Hij organiseert het debiteurenbeheer en staat in voor het interne controlesysteem. Hij voert de boekhouding en beheert de thesaurie. Wij vragen ons af hoe dit alles te rijmen is met een deeltijdse functie.

Wij hebben verder weet van besturen van minder dan 20.000 inwoners die een of meer rusthuizen of andere bejaardenvoorzieningen en uitgebreide thuisdiensten hebben. Anderzijds heeft in sommige gemeenten van meer dan 20.000 inwoners de privésector dit voor een groot stuk op zich genomen. Belangrijker dan de vervanging van het getal door 15.000 of 10.000, vinden wij de benadering vanuit de lokale situatie: laat dit aan de autonomie van het bestuur zelf over.

VLO staat zeer positief tegenover de uitbreiding van het takenpakket en de verantwoordelijkheid van de financieel beheerder. VLO onderschrijft ten volle de optie voor het overleg- en samenwerkingsmodel. Wij zijn graag actief lid van het managementteam, hoewel wij bezwaar maken tegen het lidmaatschap van de OCMW-voorzitter. Deugdelijk bestuur vereist immers een scheiding tussen beleid en operationele werking. Dat betekent niet dat wij tegen de samenwerking tussen ambtenarij en politiek zijn, integendeel, maar dat moet verlopen via een afsprakennota en regelmatig overleg.

Ik wijs erop dat de interne audit ook al in de huidige organieke OCMW-wet staat, met het oog op de risico-beheersing. Wij vinden het jammer dat dit wegviel in het voorliggende ontwerp. Nochtans namen de centrum-OCMW's ondertussen het initiatief tot de oprichting van een gezamenlijke auditedienst en hebben zij daar positieve ervaringen mee. Wij vinden dat de interne controle aan die audit moet gekoppeld worden.

Algemeen vindt VLO – met de VVOS – dat de op-

deling tussen thesauriebeheer en kasverrichtingen in de praktijk onwerkbaar zal zijn. De tweede moeten integraal deel uitmaken van het eerste en horen dus thuis bij de financieel beheerder.

Mevrouw Anne Gods: Inmiddels hield de beroepsfederatie VLO een enquête bij de gemeenteontvangers, die al een jaar ervaring hebben met onder meer de dubbele handtekening. Die leert dat dit in de praktijk niet werkt. De controle door de secretaris blijkt vaak een lege doos.

De heer Willy Vandael: Verder is hoofdstuk IV van het ontwerp van decreet zeer detaillistisch uitgewerkt. Dit hoort eerder thuis in een algemeen reglement of in de interne procedures in plaats van in een organieke wet. Vooral artikel 164 over kasprovisies en geringe uitgaven is veel te gedetailleerd. Wij verwijzen daarom naar het amendement van VVSG.

Artikel 165 over girale betalingen en de dubbele handtekening degradeert de secretaris van topmanager naar kassier van het OCMW. Bovendien gaat men daarmee volledig in tegen een gezonde interne controle. De functiescheiding verdwijnt immers: dezelfde man kan overheidsopdrachten gunnen, de factuur goedkeuren en de betaling uitvoeren. Ook hier nemen we het amendement van VVSG over.

De financiële rapportering voor de kascontrole is veel te gedetailleerd en omslachtig. Wij vragen ons met VVSG af hoe de externe audit al dat werk op zich kan nemen. Tot slot merken wij in dit verband op dat het ontwerp de bestaande regelgeving verdubbelt.

4. Uiteenzetting door de heer Theo Daamen (Vlagewo)

De heer Theo Daamen: Inhoudelijk sluiten wij ons volledig aan bij VVSG, VVOS en VLO. De gewestelijke ontvangers werken vooral in kleine besturen en zij zijn blij dat hun functie is verankerd in het ontwerp. Helaas is het wel zo dat voor ons noch in het Gemeente- noch in het OCMW-decreet overgangsbepalingen zijn geregeld.

Nochtans vragen wij niet meer dan het behoud van onze rechten. Dat houdt in wat in artikel 54 van de nieuwe Gemeentewet staat en in het fameuze KB van 20 juli 1993, waarbij lokale besturen konden opteren voor het overnemen van hun gewestelijke ontvanger wanneer zij een lokale functie vacant verklaarden. Wij vragen dat dit zo blijft en menen dat niet alleen de betrokken ontvangers, maar ook de besturen daar wel bij kunnen varen. VVSG heeft ter zake een amendement voorgesteld en wij vragen

dat het Gemeentedecreet op soortgelijke wijze wordt gewijzigd.

De lokale autonomie wordt immers behouden, want er is geen verplichting. Verder bewaart men de knowhow als gevolg van hun jarenlange ervaring. Voor kleine besturen is het niet altijd gemakkelijk een wervingsprocedure met succes af te ronden. Daarnaast wordt hiermee ook de continuïteit gediend. Er zijn ook geen bijkomende kosten. Tot slot zou dit een teken van waardering voor de gewestelijke ontvangers zijn.

Het is absurd dat iemand met 10 jaar ervaring en over wie het bestuur tevreden is, opnieuw een selectieprocedure moet volgen. In onze nota worden mogelijke overgangsbepalingen gesuggereerd. Er blijkt uit dat die voor de lokale ontvangers wel zijn genomen maar voor de gewestelijke niet.

5. Uiteenzetting door prof. dr. Herman Matthijs (VLABEST)

Prof. dr. Herman Matthijs: Na een gedachtewisseling met het kabinet van minister Keulen stelde VLABEST een advies op voor de Vlaamse Regering. Wat de relatie tussen gemeente en OCMW betreft, pleit het ontwerp terecht voor grotere samenwerking. Ook wij pleiten daarvoor, zeker wat betreft diensten voor budget, personeel en aankoop.

De keuze voor nauwe samenwerking en transparantie blijkt onder meer uit het feit dat de OCMW-voorzitter lid kan zijn van het college. Er kan ook een bestuursovereenkomst zijn. Anderzijds waren de meningen binnen VLABEST verdeeld over de dubbele werking op het vlak van het sociale door gemeentelijke diensten en OCMW.

VLABEST wijst erop dat het ontwerp grosso modo alleen wijzigingen kan aanbrengen aan de OCMW-organen. Taak en bevoegdheden zijn nog voor het overgrote deel een federale aangelegenheid.

In het ontwerp wordt niet echt een keuze gemaakt tussen statutair en contractueel personeel voor een publieke instelling als het OCMW. Beide mogelijkheden hebben voor- en nadelen. Toch pleit VLABEST ervoor een definitieve keuze te maken. Studies wijzen uit dat het naast elkaar bestaan van beide niet goed is voor de werking van een administratie.

In een hiërarchisch bestuur moet toezicht zijn, maar waar ligt het evenwicht met de autonomie? Vlaanderen moet in het algemeen nadenken over het aantal bestuursniveaus en over het genoemde evenwicht. Het managementteam wordt algemeen als positief

ervaren. De adviesraad is wel verdeeld over de opname van de OCMW-voorzitter. Verder wil ik wijzen op het complete gebrek aan budgettaire transparantie op lokaal niveau. Voor de gemeenten bestaan verschillende budgettaire systemen, voor de OCMW's is er een analytische boekhouding. Voor de politiezones bestaat een federaal systeem, nog een ander voor de kerkbesturen en nog andere voor ziekenhuizen. Dat kan moeilijk transparant zijn. Ik dring erop aan daarvan werk te maken.

De interne controle past in een modern overheidsmanagement. Zeer belangrijk is de dubbele handtekening, die essentieel is voor de vermindering van fraude. Een van de twee moet in elk geval de financieel beheerder zijn, terwijl volgens het ontwerp de andere de secretaris is. Dat laatste is in het buitenland nergens het geval. Waarom heeft men niet veeleer de functie van financieel beheerder opgedeeld in een rekenplichtige en ordonnateur?

Ook ik vraag mij af hoe men de scheiding van thesaurie- en kasbeheer in de praktijk gaat laten werken. En heeft elk OCMW voldoende slagkracht en middelen om de interne controle aan te kunnen? Het kan niet de bedoeling zijn dat een deel van de interne controle op termijn extern raakt.

De externe controle is een goede zaak, zoals in het Gemeentedecreet. Ik hoop dat men daar grondig werk van maakt en dat dit op Vlaams niveau geregeld wordt. Hopelijk verdwijnt de onduidelijkheid bij een eventuele hervorming van het Gemeentedecreet.

De heer Tom Dehaene: Hoeveel bijkomende werkbelasting brengt de dubbele handtekening mee? Prof. dr. Matthijs zei niets over het beheer van de kasmiddelen. Deelt hij de bezorgdheid over het samenkomen van bestelling, factuurbeheer en betaling bij één persoon?

De heer Joris Van Hauthem: De adviesraad vindt de parallelle uitbouw van twee aparte organisaties niet wenselijk. Doelt hij daarmee louter op het administratieve niveau of ook op het bestuurlijke niveau? Blijkbaar gaat VLABINVEST ervan uit dat gemeentepersoneel geen zitting kan hebben in een OCMW-raad en vice versa. En als men voor dergelijke integratie tussen gemeente en OCMW pleit, wat betekent dan nog de discussie over de maatschappelijk werker? Is een apart OCMW nog nodig? Wat is de visie van de adviesraad?

Prof. dr. Herman Matthijs: De dubbele handtekening is essentieel. De administratieve last weegt daar tegen op. Ik zie niet in waarom dat niet haalbaar zou zijn.

Ik heb wel degelijk gewezen op het praktijkprobleem met de scheiding tussen thesaurie- en kasbeheer. Men moet dit bovendien breed bekijken binnen het ontbreken van transparante budgettaire systemen op lokaal vlak.

Over de functiescheiding heeft de adviesraad zich niet in detail gebogen. Hij pleit vooral voor nauwere administratieve samenwerking met het oog op budgettaire efficiëntie, maar over een complete fusie van de twee instellingen sprak hij zich niet uit. Dat is trouwens een politieke kwestie.

De verslaggever,

Marnic
DE MEULEMEESTER

De voorzitter,

Kurt DE LOOR